

Kaisa Juuso ps

Kirjallinen kysymys matkahappigeneraattoreiden Kela-korvattavuudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Kotihappihoito on lääkärin määräämää hoitoa keuhkosairauksia poteville. Kotona annetussa hoidossa on ensisijaisesti siirrytty käyttämään happigeneraattoreita happipainepullojen tai nesteinä olevan hapen sijasta.

Happigeneraattori eli happirikastin on ensisijainen laite säännölliseen, pitkäaikaiseen kotona tapahtuvaan happihoitoon. Käyttäjä voi yleensä lainata sairaanhoitopiiristä kiinteän kotikäyttöön tarkoitetun sähköisen happigeneraattorin.

Kodin ulkopuolella liikkumisen mahdollistamiseksi kotihappihoitoa voidaan täydentää nestemäisellä lääkehapella. Kotiin toimitetaan kotisäiliö ja pieni kannettava säiliö, jota täytetään kotisäiliöstä. Nestehappi vaatii kuitenkin aina täyttösäiliön, joten pidempiaikaiseen liikkumiseen matkahappigeneraattori on joustavin vaihtoehto. Ulkoillessa ja liikuntaa harrastettaessa on mahdollista käyttää kannettavia matkamallin happigeneraattoreita. Ne ovat pienikokoisia, käytännöllisiä akulla varustettuja laitteita, jotka käyttäjä voi ladata verkkovirralla täyteen toimintavalmiuteen ja käyttää myös auton tasavirralla. Laite lisää keuhkosairautta potevan liikkumismahdollisuuksia merkittävästi, mikä samalla parantaa myös potilaan elämänlaatua.

Sairaanhoitopiireissä matkahappigeneraattoreiden lainausmahdollisuus on vähäinen. Monesti niitä ei ole saatavilla lainkaan tai tarvitsija saa sellaisen lainaksi korkeintaan lyhyeksi ajaksi. Siinä tapauksessa laitteen vuokraaminen tai ostaminen ovat ainoat vaihtoehdot.

Euroopan farmakopea on huhtikuusta 2011 alkaen sallinut generaattorihapelle myös sairaalakäytön pullotetun hapen rinnalla, eli EN rinnastaa generaattorihapen pullotettuun happeen. Euroopan farmakopea on Euroopan neuvoston julkaisu, joka sisältää sitovat laatuvaatimukset lääkeaineille ja lääkevalmisteille. Myös sosiaali- ja terveysministerin kirjalliseen kysymykseen antaman vastauksen KKV 168/2020 vp mukaan generaattorihappi on lääkkeellistä happea: "Suomessa sairaaloilla ja terveyskeskuksilla on tälläkin hetkellä mahdollisuus valmistaa tarvitsemansa lääkkeellinen happi itse esimerkiksi happigeneraattorilla."

Korvauskäytännössään Kela kuitenkin ei katso generaattorihapetta lääkkeelliseksi hapeksi. Kelan tulkinnan mukaan lääkehappi vain happipulloista ja nestehapena ovat lääkkeitä. Kansaneläkelaitos (Kela) korvaa sen hoidon kustannukset. Se maksaa korvausta hapesta ja happipullojen

Kirjallinen kysymys KK 411/2020 vp

vuokrakustannuksista. Happigeneraattoreiden kulut eivät sen sijaan ole Kela-korvauksen piirissä. Tämä asettaa keuhkosairauksia potevat oikeuksiensa puolesta eriarvoiseen asemaan.

Matkahappigeneraattorin vuokrahinta käyttäjälle on noin 1 600 euroa vuodessa. Pullotetun hapen käytön vuosittaiset kulut ovat tätä useita kertoja suurempia. Happigeneraattorin käytön tuominen korvattavuuden piiriin lisäisi laitteen käytännöllisyyden vuoksi sen käytön suosiota suhteessa pullotetun hapen käyttöön. Se toisi keuhkosairauksia potevat yhdenvertaiseen asemaan hoidon korvattavuuden suhteen. Samalla päätös pienentäisi myös sosiaali- ja terveydenhuollon menoja, koska generaattorihapen hinta on ainoastaan pieni osa pullotetun hapen hinnasta.

Hallitus on ilmoittanut tavoittelevansa sosiaali- ja terveydenhuollon säästöjä lääkekuluista säästämällä ja maksavansa ainakin osittain niillä myös hoitajamitoituksen tuomat lisäkulut. Happigeneraattorin käytön lisääminen peruskorvattavaksi pullotetun hapen rinnalle lisäisi keuhkosairauksia potevien yhdenvertaisuutta, ja samalla se olisi osaltaan tuomassa hallituksen tavoittelemaa säästöä käytettäväksi esim. hoitajamitoituksen toteuttamiseen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus lisätä keuhkosairauksia potevien yhdenvertaisuutta tuomalla myös matkahappigeneraattoreiden käytön peruskorvattavuuden piiriin?

Helsingissä 18.5.2020

Kaisa Juuso ps